

Elly
Griffiths

HARBINDER KAUR TUTKII

Muukalaisen
päiväkirjat

TAMMI

ELLY GRIFFITHS

Harbinder Kaur tutkii -sarja:

Muukalaisen päiväkirjat (2018, suom. 2022)

Ruth Galloway -sarja:

Risteyskohdat (2009, suom. 2017)

Januksen kivi (2010, suom. 2017)

Jyrkänteen reunalla (2011, suom. 2018)

Käärmeen kirous (2012, suom. 2018)

Korppikuningas (2013, suom. 2019)

Kadonneet ja kuolleet (2014, suom. 2019)

Aavekentät (2015, suom. 2020)

Siniviittainen nainen (2016, suom. 2020)

Maan alla (2017, suom. 2021)

Musta enkeli (2018, suom. 2021)

Elly Griffiths

Muukalaisen päiväkirjat

Suomentanut
Cristina Sandu

TAMMI

HELSINKI

Tekstissä siteerataan seuraavia teoksia:

William Shakespeare: *Myrsky*. Suom. Paavo Cajander

William Shakespeare: *Kuningas Lear*. Suom. Matti Rossi; Paavo Cajander

William Shakespeare: *Hamlet*. Suom. Matti Rossi

William Shakespeare: *Macbeth*. Suom. Matti Rossi

William Shakespeare: "Sonetti 87". Suom. Aale Tynni

Samuel Taylor Coleridge: "Vanhan merimiehen tarina". Suom. Yrjö Jylhä

Homeros: *Ilias*. Suom. Otto Manninen

Wilkie Collins: *Valkopukuinen nainen*. Suom. Aukusti Airanne

Charlotte Brontë: *Kotiopettajattaren romaani*.

Suom. Tyyne Haapanen-Tallgren

ENGLANNINKIELINEN ALKUTEOS *The Stranger Diaries*

ILMESTYI ISOSSA-BRITANNIASSA 2018.

COPYRIGHT © 2018 BY ELLY GRIFFITHS

ALL RIGHTS RESERVED INCLUDING THE RIGHTS OF
REPRODUCTION IN WHOLE OR IN PART IN ANY FORM.

SUOMENKIELINEN LAITOS © CRISTINA SANDU JA TAMMI 2022

TAMMI ON OSA WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖTÄ.

PAINETTU EU:SSA

ISBN 978-952-04-3605-6

*Alexille ja Julietille.
Ja Gusille, voimaelämelleni.*

ENSIMMÄINEN OSA

Clare

1. luku

”Haluaisin kertoa sinulle tarinan”, muukalainen sanoi. ”Jos vain sallit. Onhan meillä pitkä matka edessä ja säätila näyttää siltä, että tulemme viettämään junassa hyvän tovin. Miten siis olisi tarina ajankulukuksi? Tarinointi sopisi täydellisesti myöhäiseen lokakuun iltaan.

Istutko mukavasti? Älä välitä Herbertistä. Hän ei tee pahaa. Tämä sää vain hermostuttaa häntä. Mutta mihin jäinkään? Saisiko olla hiukan brandya lämmikkeeksi? Maistuisiko huikka taskumatista?

Tämä on itse asiassa tositarina. Ne ovat kaikista parhaita, eikö vain? Mikä vielä parempaa, tämä tapahtui minulle kun olin nuori mies. Suunnilleen sinun ikäisesi.

Opiskelin Cambridgessa, teologiaa tietenkin. Mielestäni se on ainut kelvollinen oppiaine, ellei sitten kirjallisuustiedettä lasketa. Sama kude on meissä kuin mik’ unelmissa on. Ensimmäinen lukukausi oli melkein ohi. Olin ujo maalaispoika ja kaiketi yksinäinen. En ollut kuten ne nuoret herrat valkoisine rusetteineen, jotka tepastelivat ympäri kampusta kuin olisivat saaneet aatelisarvonsa suoraan jumalalta. Pysyttelin omissa oloissani, kävin luennoilla, kirjoitin esseitä ja ystäväystyyn toisen samalla vuosikursilla opiskelevan stipendiaatin kanssa. Hän oli arka olento nimeltään Gudgeon – varsin eriskummallinen nimi. Kirjoitin äidilleni joka viikko. Kävin kappelissa. Kyllä, olin tuohon aikaan uskonnollinen. Hyvinkin uskovainen, suorastaan hurskas, kuten meillä oli tapana sanoa. Siksi olin yllättynyt kun sain kutsun Helvetin kerhoon. Yllättynyt ja mielissäni. Olin tietenkin kuullut kerhosta, tarinoita keskiyön

orgioista, siivoojista jotka pökertyivät näkemästään, Kuolleiden kirjan mystisistä veisuista, kätkeyistä luista ja ammottavista haudoista. Mutta kerhosta liikkui muitakin juttuja. Monet menestyneet miehet olivat ponnistaneet uralleen Helvetin kerhosta, heidän joukossaan oli poliitikoita – jopa muutamia hallituksen jäseniä – kirjailijoita, lakimiehiä, tieteilijöitä, suurliikemiehiä. Heidät oli helppo tunnistaa huomiota herättämättömästä pääkallomerkestä vasemmassa rintapielessä. Aivan, kuten tämä tässä.

Olin siis iloinen saadessani kutsun initiaatoriittiin. Se järjestettiin 31. lokakuuta, halloweenina tietenkä. Hallainyö, pyhimysten yö. Niin, tietenkä. Tänään on halloween. Jos sattumiin olisi uskomista, tämä voisi tuntua hieman pahaenteiseltä.

Mutta palataan tarinaani. Riitti oli yksinkertainen ja se järjestettiin luonnollisesti keskiyöllä. Kolmelle uudelle jäsenelle annettiin tehtäväksi mennä autiotaloon yliopistokampuksen ulkopuolella. Vuoron perään meidän silmämme sidottaisiin ja meille annettaisiin kynttilä. Sitten meidän olisi käveltävä talolle, noustava portaat ja sytytettävä kynttilä toisen kerroksen ikkunaan. Sinne päästyämme meidän tuli huutaa, niin lujaa kuin mahdollista, 'Helvetti on tyhjä!' Kun olisimme kaikki kolme suorittaneet tehtävän, saisimme riisua siteet silmiltä ja palata muiden luokse. Seuraisi juhlimista ja rellestystä. Gudgeon... mainitsinko että Gudgeon-parka kuului kolmikkoomme? Hän oli huolissaan, koska oli lähes sokea ilman silmälasiaan. Mutta, kuten totesin hänelle, silmämme olisivat sidotut. Voi sitä nähdä, miten maailmassa käy, silmittäkin."

"No niin", minä sanon. "Mitä tässä kohtauksessa on meneillään?"

"Jotakin pahaa", Peter vastaa.

"Olet oikeassa", sanon ja lasken mielessäni kymmeneen. "Millä perusteella?"

"No, ensinnäkin tapahtuma-ajan takia", Una sanoo. "Halloween ja keskiyö."

"Aikamoinen klisee", Ted tuhahtaa.

"Se on klisee koska se toimii", Una sanoo. "Tosi aavemaista, kamala sää ja kaikkea. Mistä vetoa että juna juuttuu lumeen?"

"Sehän on kopioitu suoraan *Idän pikajunan arvoituksesta*", Peter sanoo.

"Muukalainen' julkaistiin ennen *Idän pikajunaa*", muistutan. "Mitä muita vihjeitä teksti antaa siitä, millainen tarina on kyseessä?"

"Kertoja on niin karmiva", Sharon sanoo. "Kaikki se 'maistuisiko huikka taskumatista ja älä välitä Herbertistä! Kuka Herbert sitä paitsi on?"

"Hyvä kysymys", sanon. "Mitä mieltä muut ovat?"

"Kuuromyökkä."

"Kertojan palvelija."

"Hänen poikansa. Jota täytyy vahtia koska se on vaarallinen pätkähullu."

"Hänen koiransa."

Naurua.

"Itse asiassa Ted on oikeassa", sanon. "Herbert on koira, ja voimaeläin on tärkeä motiivi kauhukirjallisuudessa. Eläimet voivat nimittäin aistia sellaista mikä ylittää ihmisen ymmärryksen. Onko mitään pelottavampaa kuin koira tuijottamassa jotakin mitä emme näe? Kissat ovat tietysti kuuluisia karmivuudestaan. Ajatelkaa vaikka Edgar Allan Poeta. Ja eläinten uskottiin usein olevan noitien avustajia ja osallistuvan mustan magian harjoittamiseen. Mutta on toinenkin syy, miksi eläinhahmot voivat olla hyödyllisiä. Arvaako kukaan?"

Yksikään käsi ei nouse. Iltapäivä on jo pitkällä, on melkein tauon aika ja he ajattelevat mieluummin kahvia ja keksejä kuin fiktiivisiä arkkityyppejä. Katson ulos ikkunasta. Puut hautausmaan kupeessa ovat tummia, vaikka kello on vasta neljä. Minun olisi oikeastaan pitänyt säästää tämä novelli päivän viimeiselle tunnille, mutta on niin vaikea käsitellä kaikkea lyhyen kurssin aikana. On aika lopetella.

”Eläimet ovat uhrattavissa”, sanon. ”Kirjailijat tappavat ne usein luodakseen jännitettä. Se ei ole yhtä merkityksellistä kuin ihmisen tappaminen, mutta saattaa järkyttää lukijaa yllättävän paljon.”

Luovan kirjoittamisen ryhmäläiset kolistelevat alas portaita kofeiinin perässä, mutta minä jään hetkeksi luokkahuoneeseen. Tuntuu todella oudolta olla tässä osassa koulua. Vain harrastuskurssit pidetään täällä; huoneet ovat liian pieniä ja kummallisia tavallisten oppituntien pitämiseen. Tässä huoneessa on takka ja melko häiritsevä öljymaalaus lapsesta, joka pitelee kädessään kuolleen hillerin näköistä otusta. Voin kuvitella viidesluokkalaisten kiipeämässä takkaan kuin nykyajan nokikolarit. Suurin osa Talgarthin peruskoulun opetuksesta tapahtuu uudella puolella, joka on peililasista ja värikkäistä tiilistä tehty 70-luvun hirvitys. Tämä vanha puoli, jota kutsuttiin aikoinaan Holland Houseksi, on oikeastaan pelkkä sivurakennus. Täällä on ruokasali, keittiö ja kappeli sekä rehtorin kanslia. Toisen kerroksen huoneita käytetään joskus musiikki- tai teatteriharjoituksiin. Täällä on myös vanha kirjasto, jota käyttävät nykyään vain opettajat, koska oppilailla on uudella puolella uusi kirjasto täynnä tietokoneita, nojatuoleja ja pökkareita kirjakaruseleissa. Ylimmässä kerroksessa, jonne oppilaat eivät saa mennä, sijaitsee R. M. Hollandin työhuone, joka on säilytetty alkuperäisessä asuunsa. Luovan kirjoittamisen opiskelijat ovat aina innoissaan kuullessaan, että ”Muukalaisen” kirjoittaja asui täällä. Oikeastaan hän hädin tuskin koskaan poistui rakennuksesta. Hän oli sellainen vanhanajan erakko, jolla oli taloudenhoitaja ja kaikki muut mahdolliset työntekijät palveluksessaan. Minäkään en ehkä ikinä poistuisi kotoa, jos joku laittaisi ruokaa ja siivoaisi puolestani, silittäisi *Times*-lehden ja toisi sen aamuisin tarjottimella yrttiteeni kanssa. Mutta minulla on tytär, joten joutuisin lopulta pakottautumaan liikkeelle. Georgie ei varmaan koskaan nousisi sängystä, jos en seisoi portaikossa huutamassa

yläkertaan, paljonko kello on. R. M. Hollandilla ei ollut tätä ongelmaa, vaikka hänellä saattoikin kyllä olla tytär. Tästä on eriäviä mielipiteitä.

On syysloma, ja koska koululla ei ole oppilaita ja minä vietän kaiken aikani vanhalla puolella, voin helposti kuvitella opettavani yliopistolla, ikivanhassa ja arvokkaassa rakennuksessa. Osa Holland Housea muistuttaa vähän jotakin Oxfordin kampusta, jos uutta puolta ja liikuntasalin hajua ei oteta huomioon. Nautin myös siitä, että minulla on omaa aikaa. Georgie on Simonin luona ja Herbert Hauvahoitolassa. Minun ei tarvitse huolehtia mistään, ja kun olen kotona, voin uppoutua kirjoittamaan koko yön kenenkään häiritsemättä. Työstän R. M. Hollandin elämäkertaa. Olen ollut kiinnostunut hänestä jo pitkään, siitä asti kun luin teini-ikäisenä ”Muukalaisen” kauhuantologiassa. En tiennyt tämän rakennuksen Holland-yhteydestä hakiessani opettajan paikkaa. Sitä ei mainittu työpaikkailmoituksessa, ja haastattelu tapahtui koulun uudella puolella. Kun asia selvisi minulle, se tuntui merkiltä. Opettaisın kirjallisuutta päivisin, kun taas iltaisin, uudesta ympäristöstäni inspiroituneena, kirjoittaisin Hollandista; hänen omituisesta erakkoelämästään, hänen vaimonsa salaperäisestä kuolemasta, hänen kadonneesta tyttärestään. Alku oli lupaava: minua jopa haastateltiin paikallisen tv-kanavan uutislähetykseen, jossa kävelin kiusaantuneena vanhalla puolella ja puhuin rakennuksen entisestä asukkaasta. Mutta viime aikoina teksti on jostain syystä jumittanut. Neuvon opiskelijoitani kirjoittamaan joka päivä. Älä jää odottamaan inspiraatiota, se saattaa tulla vasta loppuvaiheessa. Muusa yllättää aina työn parissa. Kuuntele sydäntäsi ja kirjoita. Mutta kuten useimmat opettajat, minäkään en ole erityisen hyvä omien neuvojeni noudattamisessa. Kirjoitan ahkerasti päiväkirjaa, mutta sitä ei lasketa, koska kukaan ei tule koskaan lukemaan sitä.

Minun pitäisi kai mennä alakertaan ja hakea kahvia, kun vielä ehdin. Nousen seisomaan ja katson ulos ikkunasta. On

tulossa pimeää ja äkillinen tuulenpuuska ravisuttaa puita. Parkkipaikan halki lentää lehtiä ja kun seuraan niiden kulkua, näen sen mikä minun olisi pitänyt huomata jo aiemmin. Vierias auto, jossa istuu kaksi ihmistä. Siinä ei ole mitään kovin outoa. Onhan tämä koulu, vaikka nyt onkin syysloma. Ei olisi kovin kummallista, että joku on tullut käymään koululla. Autossa istujat saattavat kuulua jopa henkilökuntaan ja ovat tulossa valmistelemaan luokahuoneensa ja viimeistelemään opetussuunnitelmansa ensi viikkoa varten. Mutta jokin autossa ja kaksikossa tekee minut levottomaksi. Kyseessä on mitätön harmaa ajoneuvo – en tajua mitään autoista, Simon sen sijaan tunnistaisi merkin heti – jyrävä ja funktionaalinen, kuin taksi. Mutta miksi he eivät nouse autosta? En näe heidän kasvojaan, mutta molemmat ovat pukeutuneet tummiin ja näyttävät yhtä aikaa arkipäiväisiltä ja uhkaavilta, kuten autokin.

On kuin odottaisin jonkinlaista kutsua, enkä siis ylläty kun puhelimeni alkaa soida. Soittaja on Rick Lewis, englannin opetuksen johtaja.

”Clare”, hän sanoo. ”Minulla on erittäin ikäviä uutisia.”

Claren päiväkirja

Maanantai 23. lokakuuta 2017

Ella on kuollut. En voinut uskoa sitä, kun Rick ilmoitti asiasta. Ja uutisen alkaessa upota tajuntaani ajattelin: kolari, onnettomuus, ehkä jopa jonkinlainen yliannostus. Mutta Rickin käyttämä sana ”murhattu” oli kuin vierasta kieltä.

”Murhattu”? toistin typerästi.

”Kuulin poliiseilta, että joku murtautui hänen kotiinsa viime yönä”, Rick sanoi. ”He ilmestyivät oveleni tänä aamuna. Daisy luuli, että he olivat tulleet pidättämään minut.”

En edelleenkään voinut tajuta tapahtunutta. Ella. Ystäväni. Työkaverini. Minun liittolaiseni englannin opettajien joukossa. Murhattu. Rick kertoi, että Tony tiesi jo ja meilaisi illalla oppilaiden vanhemmille.

”Siitä tullaan kirjoittamaan lehdissä”, Rick sanoi. ”Luojan kiitos nyt on loma.”

Olin ajatellut samaa. Luojan kiitos on loma, luojan kiitos Georgie on Simonin luona. Mutta sitten tunsin oloni syylliseksi. Rick taisi tajuta tahdittoman äänensävyänsä, koska hän sanoi, kuin muka tarkoittaisi sitä: ”Olen pahoillani.”

Hän on pahoillaan. Voi taivas.

Ja sitten minun piti palata tunnille ja puhua kauhutarinoista. Se ei ollut parhaita oppituntejani. Mutta ”Muukalainen” toimii aina, etenkin kun tarinan loppuun päästessämme oli jo pimeää. Una jopa kiljahti. Pistin heidät tekemään kirjoitusharjoitusta viimeisen tunnin ajaksi: ”Kirjoita huonojen uutisten kuulemisesta.” Katselin heidän painettuja päitään, kun he raapustivat

mestari-teoksiaan ("Sähke saapui puoli kolmelta...") ja ajattelin: jos he vain tietäisivät.

Soitin Debralle heti kun pääsin kotiin. Hän oli ollut ulkona perheensä kanssa eikä ollut kuullut uutisia. Hän itki, sanoi ettei voinut uskoa sitä jne., jne. Ajatella, että me kolme tapasimme perjantai-iltana. Rickin mukaan Ella tapettiin johonkin aikaan sunnuntaina. Muistan tekstanneeni hänelle *Tanssii tähtien kanssa* -tuloksista, enkä ollut saanut vastausta. Oliko hän jo silloin kuollut?

Oloni ei ollut niin kamala silloin, kun opetin tai kun juttelin Debran kanssa, mutta nyt kun olen yksin, minut valtaa niin suuri ... no, *kauhu*... että olen jäykistyttyä pelosta. Istun tässä sängyllä päiväkirjani kanssa, enkä halua sammuttaa valoja. Missä Ella on? Onko hänen ruumiinsa viety pois? Ovatko hänen vanhempiensa joutuneet tunnistamaan hänet? Rick ei maininnut näitä yksityiskohtia, jotka tuntuvat juuri nyt äärimmäisen tärkeiltä.

En voi millään uskoa, etten näe häntä enää koskaan.

2. luku

Olen koululla aikaisin. En nukkunut paljonkaan. Näin kamalia unia, en niinkään Ellasta vaan Georgiesta, jota etsin sodan tuhoamista kaupungeista, Herbertistä, joka oli kateissa, ja kuolleesta isoisästäni, jota en nähnyt mutta jonka kuulin kutsuvan minua ihan läheltä. Herbert oli Hauvahoitolassa yötä – se oli luultavasti osasy ahdistuneille unilleni – mutta vaikka se ei herättänyt minua vaatimalla ruokaa, kävelyjälenkkejä ja viihdytystä, olin jalkeilla kuudelta ja koululla ennen kahdeksaa. Ruokasalissa oli jo muutamia muita ihmisiä juomassa kahvia ja yrittämässä virittää keskustelua. Koululla pidetään aina kursseja loman aikana, ja minusta on kiva yrittää tunnistaa osallistujat: epätavallisia koruja käyttävät naiset harrastavat yleensä seinävaatteiden kudontaa tai keramiikkaa, sandaaleja käyttävät, pitkäkyntiset miehet rakentavat erilaisia jousisoittimia. Minun oppilaani ovat aina vaikeimpia tunnistaa. Se on yksi syy sille, miksi tykkään opettaa luovaa kirjoittamista – kursseille ilmoittautuu eläköityneitä opettajia ja asianajajia, naisia joiden lapset ovat kasvaneet ja jotka haluavat tehdä jotakin itseään varten, sekä parikymppisiä jotka ovat vakuuttuneita olevansa seuraava J. K. Rowling. Suosikkejani ovat yleensä ne, jotka ovat osallistuneet kaikille muille kursseille ja tulevat minun kurssilleni vain, koska se on listalla kynttilänvalmistuksen jälkeen. He onnistuvat aina yllättämään minut – ja itsensä.

Ostan automaattista mustan kahvin ja istuudun yhden pöydän pätyyn. Tuntuu oudolta syödä ja juoda, elää arkirutiinia, ajatella päivän opetusta. En ole vielä tottunut ajatukseen, ettei Ellaa enää ole. Vaikka parhaat ystäväni ovatkin varmaan Jen ja Cathy, joihin tutustuin aikoinaan yliopistolla, tapasin Ellaa enemmän kuin

kumpaakaan heistä – lukukauden aikana näin häntä päivittäin. Meillä oli tapana vaihtaa ajatuksia oppilaista, ajoittaisista onnistumisistamme, Rickin ja Tonyn turhauttavasta käytöksestä sekä niistä mehukkaista juoruista, joita koululla liikkui koulukuraattorista ja yhdestä labra-avustajasta. Vaikka se onkin naurettavaa, minun tekisi nytkin mieli tekstata hänelle. *Et ikinä usko, mitä tapahtui.*

”Voinko istua tähän?”

Ted luovan kirjoittamisen kurssilta.

”Totta kai.” Pakotan kasvoilleni ystävällisen ilmeen.

Ted on hyvä esimerkki siitä, että luovan kirjoittamisen opiskelijoita on vaikea luokitella. Hän on ajanut päänsä kaljuksi, hänellä on tatuointeja ja hän tuo mieleen enemmänkin veiston alkeet- tai jopa tutustu japanilaiseen keramiikkaan -kurssin. Mutta hän esitti eilen pari fiksumuotoa, eikä hän luojan kiitos ala kertoa minulle kirjoittamisestaan.

”Tykkäsin eilisestä tunnista”, hän sanoo ja alkaa avata keksipakettia, jollaisia on hotellihuoneissa.

”Kiva”, sanon.

”Ajattelin sitä kauhutarinaa koko yön.”

”Se on aika vaikuttava, vai mitä? R. M. Holland ei ollut mikään maailman taidokkain kirjailija, mutta hän todella osasi pelotella ihmisiä.”

”Entä onko totta, että hän asui täällä? Tässä rakennuksessa?”

”Kyllä, hän asui täällä vuoteen 1902 asti. Hollandien makuuhuoneet olivat samassa kerroksessa, missä me olimme eilen. Työhuone on ullakolla.”

”Tämä on nykyään koulu, vai mitä?”

”Aivan, Talgarthin peruskoulu. Hollandin kuoleman jälkeen rakennuksesta tuli sisäoppilaitos, sitten oppikoulu. 70-luvulla siitä tuli peruskoulu.”

”Ja sinä opetat täällä?”

”Niin.”

”Luetko sen tarinan koululaisillekin? Siis ’Muukalaisen’?”

”En. Holland ei ole opetussuunnitelmassa. Se on yhä pelkkää *Hiiriä ja ihmisiä* ja *Pitkän päivän iltaa*. Kun aikoinaan vedin luovan kirjoittamisen ryhmää ysiluokkalaisilleni, luin kyllä heille joskus ’Muukalaisen.’”

”He varmasti näkivät siitä painajaisia.”

”Ei, he rakastivat sitä. Kaikki teinit rakastavat kauhutarinoita.”

”Niin minäkin.” Ted virnistää paljastaen kaksi kultahammasta. ”Tässä rakennuksessa on outo tunnelma. Lyön vetoa, että täällä kummittelee.”

”Siitä on olemassa pari tarinaa. Eräs nainen kuulemma putosi kerran ylimmästä kerroksesta. Sanotaan, että hän oli Hollandin vaimo. Tai sitten tytär. Jotkut oppilaani väittävät, että ovat nähneet valkoiseen yöpaitaan pukeutuneen naisen leijuvaan alas portaita. Ja jotkut sanovat nähneensä vilauksen putoavasta hahmosta. Veritahra on kuulemma yhä lattiasa rehtorin kanslian ulkopuolella.”

”Sopii tunnelmaan.”

”No jaa, rehtori on nuori ja trendikäs. Ei yhtään dickensmäinen.”

”Sääli.”

Ted kastaa keksin teehen, mutta se murenee ja puolet siitä jää kuppiin. ”Mikä on aiheena tämän aamun tunnilla?” hän kysyy. ”Unohdin aikataulun luokkaan.”

”Mieleepainuvien henkilöhahmojen luominen”, sanon. ”Iltapäivällä käsittelemme tapahtuma-aikaa ja -paikkaa. Ja sitten kurssi on siinä. Anteeksi, minun pitää mennä nyt valmistautumaan.”

Kiirehdin luokkaan tarkoituksenani varmistaa, että kaikki on valmiina kurssia varten, mutta päädyn vain istumaan pöydän ääressä pää käsien välissä. Miten hitossa selviän tästä päivästä?

Tapasin Ellan ensimmäistä kertaa Talgarthin peruskoulun työhaastattelussa viisi vuotta sitten. Rick otti meidät vastaan ja

yritti teeskennellä, ettei kolmasosa englannin opettajista ollut irtisanoutunut kevätlukukauden lopulla, minkä vuoksi hänellä oli vain muutama kuukausi aikaa löytää kaksi kokenutta opettajaa. Tarkistin vähän aikaa sitten päiväkirjastani, mikä ensivaikutelmani Rickistä oli, mutta pettymyksekseni huomiot olivat banaaleja. *Pitkä, hoikka, homssuisen näköinen*. Rick on sellainen tyyppi, jonka (harvat) viehättävät puolet valkenevat pikkuhiljaa.

”Tämä on todella eloisa työyhteisö”, hän kertoi esittelykierroksen aikana. ”Ja koulu on mahtava, todella monipuolinen, täynnä energiaa.”

Siinä vaiheessa minä ja Ella olimme jo tajunneet, että avoimia paikkoja oli kaksi emmekä siis kilpailleet keskenämme. Vilkaisimme toisiamme. Tiesimme molemmat, mitä ”eloisa” tarkoitti. Koulu oli anarkian partaalla. Viimeisessä tarkastuksessa oli vaadittu parannuksia. Entinen rehtori, Megan Williams, roikkui yhä pestissään, mutta kaksi vuotta myöhemmin hänet syrjäytti Tony Sweetman, joka kiidätettiin paikalle toisesta koulusta vain kymmenen vuoden opettajakokemuksella. Nykyään koulun arvostelu on ”Hyvä”.

Myöhemmin minä ja Ella vaihdoimme ajatuksia opettajanhuoneessa, koulun uudella puolella olevassa kalseassa tilassa, jonka kaikki laitteet olivat täynnä aggressiivisia post-it-lappuja. ”Ole hyvä ja osallistu tiskikoneen tyhjentämiseen. Ei aina voi olla minun vuoroni!” Olimme jääneet kaksin kahvin ja keksilautasen kanssa sillä välin, kun ”raati” teki päätöstään. Tiesimme molemmat, että saisimme paikan. Nainen minua vastapäätä sai uuden työn tuntumaan vähemmän synkältä: hänellä oli pitkät vaaleat hiukset ja kyömynenä, hän ei ollut kaunis mutta äärimmäisen viehättävä. Sain myöhemmin tietää, että Ella, joka oli innokas Jane Austenin lukija, samaistui Elizabeth Bennetiin. Minulle hän oli kuitenkin aina Emma.

”Miksi sinä haluat tänne töihin?” Ella kysyi sekoittaessaan teetä kynällä.

”Olen juuri eronnut”, sanoin. ”Haluan muuttaa pois Lontoosta. Minulla on kymmenenvuotias tytär. Ajattelin, että maaseudulla asuminen voisi tehdä hänelle hyvää. Ja täällä on meri lähellä.”

Koulu sijaitsi Länsi-Sussexissa. Shoreham-by-Sea oli vain viiden minuutin ajomatkan päässä, Chichesteriin pääsisi puolessa tunnissa ruuhka-ajan ulkopuolella. Niin Rick kuin Tonykin olivat painottaneet näitä puolia. Yritin keskittyä ajattelemaan ajomatkaa kukoistavan maaseudun halki, jotta unohtaisin taideluokkien rikkiinäiset ikkunat sekä ilottoman sisäpihan, jonka kaikki kasvit suolainen tuuli oli tappanut.

”Minäkin pakenen”, Ella sanoi. ”Opetin ennen Walesissa, mutta minulla oli suhde pomoni kanssa. Se oli huono idea.”

Muistan, että olin liikuttunut mutta myös vähän järkyttynyt hänen nopeasta avautumisestaan.

”En voi kuvitella ryhtyväni suhteeseen Rickin kanssa”, sanoin. ”Hän näyttää variksenpelättimeltä.”

”*Jos mulla vain aivot olisi*”, Ella lauloi imitoiden yllättävän taitavasti *Ihmemaa Ozin* Variksenpelätintä.

Mutta Ellalla selvästi oli aivot ja terävät sellaiset, minkä vuoksi hänen olisi pitänyt tajuta, millainen mies Rick oli. Hänen olisi pitänyt kuunnella minua.

Nyt on liian myöhäistä.

Aloitan tunnin puhumalla opiskelijoille ”Muukalaisesta”.

”Kauhutarinoissa on usein tiettyjä tyypillisiä henkilöohahmoja”, sanon. ”Viaton nuori mies, auttaja, vaikeuksien aiheuttaja, inhottava nainen.”

”Heistä minulla on kokemusta”, Ted tokaisee hieman moukkamaisen hohotuksen saattelemana.

”Minä en tajua”, Una sanoo. ”Mikä inhottava nainen?” Una on sitä tyyppiä, joka tekee tällaisista asioista työläitä.

”Se on yleinen henkilöohahmo goottitarinoissa”, sanon. ”Ajattele vaikka *The Woman in Black* -teosta tai *Kotiopettajattaren*

romaanin rouva Rochesteria. Hahmo juontuu sellaisista vanhoista tarinoista kuin Chaucerin *Bathin rouvan tarina*, jossa kaunis nainen muuttuu kammottavaksi harpuksi, tai päin vastoin.”

”Hänet olen ehdottomasti tavannut”, Ted sanoo.

En anna Tedin häiritä keskittymistäni. Olemme viimeisten kahden päivän aikana kuulleet tarpeeksi hänen rakkauselämästään. ”Ja sitten on tietysti Keatsin ’Lamian’ kaltaisia tarinoita”, jatkan. ”Siinä käärme muuttuu naiseksi.”

”Mutta ’Muukalaisessa’ ei ole käärmenaista”, Una sanoo.

”Ei niin. R. M. Hollandin teksteissä ei juuri ole naisia.”

”Mutta sinä sanoit, että hänen vaimonsa kummittelee tässä rakennuksessa”, Ted sanoo, ja minä kiroan meidän toverillisen juttutuokiomme keksien äärellä.

”Kerro siitä”, monet pyytävät. Vaikka herkkänahkaisimmat vapisevatkin kutkuttavasta pelosta, aaveisiin uskominen on vaikeaa, kun syysaurinko virtaa sisään ikkunoista.

”R. M. Holland meni naimisiin Alice Avery -nimisen naisen kanssa. He asuivat täällä, tässä talossa, ja Alice kuoli, mahdollisesti pudottuaan portaissa. Hänen aaveensa kerrotaan kummittelevan täällä, leijailevan toisen kerroksen käytävillä tai jopa leijuvan alas portaita. Sanotaan, että hänen näkemisensä tarkoittaa lähestyvää kuolemaa.”

”Oletko koskaan nähnyt häntä?” joku kysyy.

”En”, sanon ja käännyn tussitaulun puoleen. ”Harjoitellaan seuraavaksi henkilöahmojen luomista. Kuvitelkaa olevanne juna-asemalla...”

Vilkaisen vaivihkaa kelloa. Enää kuusi tuntia jäljellä.

Päivä tuntuu jatkuvan ikuisesti, vuosisatojen, vuosituhansien ajan. Mutta vihdoinkin hyvästelen opiskelijat ja lupaan pitää silmillä *Sunday Timesin* kulttuurisivuja heidän kirjojensa varalta. Kerään paperini ja suljen luokkahuoneen oven. Sitten melkein juoksen sorapihan poikki autolleni. Kello on vasta viisi, mutta

tuntuu kuin olisi keskiyö. Koululla palaa enää pari lamppua ja tuuli riepottaa puita. Haluan vain päästä kotiin, juoda lasin viiniä, ajatella Ellaa ja ennen kaikkea nähdä Herbertin.

Jos joku olisi kertonut minulle viisi vuotta sitten, että minusta tulee näin riippuvainen koirasta, olisin nauranut. En ollut lapsena yhtään eläinrakas. Kasvoin Pohjois-Lontoossa, vanhempani olivat akateemikkoja ja meidän ainoa lemmikkimme oli Medusa-niminen kissa, joka oli törkeän välinpitämätön kaikkia paitsi äitiäni kohtaan. Mutta eron ja Sussexiin muuton jälkeen päätin, että Georgie tarvitsi koiran. Koira innostaisi häntä kävelämään luonnossa sen sijaan, että hän vain tuijottaisi puhelinnaan. Hän voisi vuodattaa teiniangstinsa koiran kärsivällisille korville. Minäkin hyötyisin koirasta, ajattelin epämääräisesti; lenkkeily pitäisi minut hyvässä kunnossa ja tapaisin muita koiranulkoiluttajia. Se oli paljon parempi vaihtoehto kuin lukupiiri, jossa vaarana oli aina, että joku ehdottaisi *Nainen junassa*.

Niinpä me menimme löytöeläintaloon ja valitsimme Herbertin. Tai se valitsi meidät, sillä niinhän se menee, vai mitä? Halusin koiran, joka on tarpeeksi pieni jotta sen voi tarvittaessa nostaa syliin, mutta ei niin pieni, ettei se edes tuntuisi koiralta. Herbertin perimä on arvoitus, mutta löytöeläintalossa sen arveltiin olevan cairnterrierin ja puudelin risteytys. Se näyttää siltä kuin olisi peräisin suoraan lastenkirjasta, valkoiselta maaliäiskältä, jolle on lisätty jalat.

Ja tietysti minä olin se, joka rakastuin Herbertiin. Tietysti Georgiekin rakastaa sitä. Hän vie sitä kävelyille ja kuvittelee sille kaikenlaisia antropomorfisia tunteita. ”Herbert ujostelee muiden koirien seurassa. Se johtuu siitä, että se on ainut lapsi.” Mutta minä jumaloin Herbertiä, kerron sille huolistani ja annan sen nukkua sängylläni – usein jopa peiton alla. Rakastan sitä niin paljon, että joskus yllätyn tajutessani, että se on koira.

Andy, joka omistaa Hauvahoitolan (tiedetään, tiedetään), ilahtuu nähdessään minut. Hän on mahtava tyyppi ja rakastaa rupattelua. Mutta kun näen Herbertin, sen hilpeän,

ymmärtäväisen pörrönaaman, minua alkaa itkettää. Otan sen syliin, maksan Andylle ja melkein juoksen autolleni. Haluan vain päästä kotiin voimaeläimeni kanssa. Pysähdyn ostamaan viiniä ja suklaakeksejä, ja Herbert läähättää korvaani.

Asun kaksikerroksisessa neljän huoneen rivitaloasunnossa, jossa on musta ulko-ovi ja takorautainen piha-aita. Tämä talo sattuu kuitenkin sijaitsemaan keskellä maaseutua, liitukallioiden kupeessa. Talo rakennettiin alun perin sementtitehtaan työn-tekijöille, mutta tehdas on autoitunut (ikkunat ovat pimeinä, koneet ruosteessa ja peltisissä kattolevyissä ulvoa öisin tuuli). Talo kuitenkin sinnittelee, sievänä ja saneerattuna, edessään niitty ja laiduntavat lehmät, takanaan aavemainen tehdasrakennus, johon se suhtautuu päättäväisen piittaamattomasti. Me olemme jo tottuneet taloon; se on sopivan matkan päässä koululta ja melko lähellä myös Steyningia, missä on kivoja kahviloita ja mahtava kirjakauppa. Mutta silloin tällöin silmäni osuvat tehtaaseen ja sen ammottaviin ikkunoihin ja ajattelen: miksi kukaan haluaisi asua täällä?

Kotikatamme on umpikuja, joten oveni edessä oleva auto on yllättävä näky. Vai onko? Pahaenteinen tunne on seurannut minua koko päivän. Kun tajuan nähneeni auton aiemmin, sen ilmestyminen tuntuu vääjäämättömältä. Parkkeeraan ja nostan innostuneen Herbertin kadulle, ja silloin toisesta autosta astuu nainen.

”Terve”, hän sanoo. ”Oletko sinä Clare Cassidy? Minä olen rikosylikonstaapeli Kaur. Voisimmeko jutella hetken?”

Joku tietää synkimmät salaisuutesi.

Clare Cassidy tuntee kauhutarinat, sillä hän opettaa luovaa kirjoittamista ja tutkii lajin mestaria, salaperäistä R. M. Hollandia. Kun Claren kollega löytyy murhattuna ja murhaajan viestissä viitataan Hollandin teokseen, tarinat muuttuvat julmalla tavalla todeksi. Rikosylikonstaapeli Harbinder Kaur uskoo, että murha liittyy kirjailijaan – mutta liittykö se myös Clareen? Pelästynyt Clare purkaa tuntojaan päiväkirjaansa. Sitten joku alkaa kirjoittaa siihen vastauksia...

Herkullisen goottilaishenkinen murhamysteeri *Muukalaisen päiväkirjat* aloittaa uuden Harbinder Kaur tutkii -sarjan. Teos voitti parhaalle jännityskirjalle myönnettävän Edgar-palkinnon vuonna 2020.

”Napakymppi sadeiltoihin.”

PUBLISHERS WEEKLY

”Ensi riveistä lähtien on selvää,
että luvassa on silkkaa nautintoa.”

THE GUARDIAN

9 789520 436056

www.tammi.fi

84.2

ISBN 978-952-04-3605-6